

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за придобиване на ОНС „Доктор“

От проф. д-р Савелина Любенова Поповска, д.м.н.,

Зам. ректор по Европейска интеграция и международно сътрудничество на МУ-Плевен, Ръководител Катедра „Патологоанатомия“, ФМ, МУ – Плевен

Основание: Заповед № Р-109-325/29.05.2018 на Ректора на МУ – Варна за назначаване на научно жури и решение за определяне на официален рецензент, с протокол № 1/31.05.2018 г. от първото заседание на научното жури.

Автор на дисертационния труд: д-р Сергей Деянов Костадинов

Тема на дисертационния труд: „Смърт от преохлаждане – епидемиология, съдебномедицинска диагностика. Състояние на експертизата, възможности за оптимизация“

I. Данни за процедурата

Дисертационният труд е за придобиване на ОНС „Доктор“ по научната специалност „Съдебна медицина“, шифър 03.01.59.

Първично обучаващо звено: Катедра „Обща и клинична патология, съдебна медицина и деонтология“, Учебен сектор „Съдебна медицина и деонтология“, МУ-Варна. Научен ръководител: проф. д-р Добринка Радойнова, д.м. и научен консултант: доц. д-р Петко Лисаев, д.м.

Д-р Костадинов е зачислен в докторантура на самостоятелна подготовка на 23.08.2016 г. (заповед №Р-109-327/23.08.2016 г.). Положил е изпит за покриване на докторски минимум по научната специалност „Съдебна медицина“ на 14.10.2016 г. (в изпълнение на заповед № Р-109-350/06.10.2016 г.). Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита от

катедрен съвет на Катедра по „Обща и клинична патология, съдебна медицина и деонтология“ при МУ „Проф. д-р П. Стоянов“ – Варна на 08.05.2018 г.

Процедурата и представените писмени материали по защитата съответстват на нормативни изисквания (ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ, ПРАС на МУ – Варна).

Декларирам, че настоящата рецензия е изготвена при липса на конфликт на интереси.

II. Кратки биографични данни за докторанта

Докторантът д-р Сергей Деянов Костадинов е роден на 09.12.1961 г. в гр. Плевен. Завършил е средно образование в ЕСПУ „Анастасия Димитрова“ гр. Плевен през 1980 г. и висше образование във ВМИ – Плевен, специалност медицина, през 1989 г.

След дипломирането е работил като завеждащ СЗУ и ординатор. От ноември 1993 г. работи във ВМИ / МУ – Плевен и УМБАЛ „Д-р Г. Странски“ – Плевен, последователно като асистент, ст. асистент, гл. асистент и асистент по съдебна медицина и деонтология. Специалист е по Съдебна медицина и по Обща медицина. Има успешно проведени курсове за професионална квалификация по „Здравен мениджмънт“ в СА „Д. Ценов“ – Свищов и системен офис оператор в МУ – Плевен. Ползва руски език и английски език на B1 ниво. Член е на БДСМ.

III. Обсъждане на дисертационния труд

1. Обща характеристика

Дисертационният труд е представен на 198 стандартни машинописни страници и 7 приложения, онагледен е с 14 таблици, 64 фигури и 48 фотоснимки. Структуриран е според изискванията: заглавна страница; съдържание (2 стр.); въведение (3 стр.); литературен обзор (42 стр.);

постановка на собственото проучване – обект, предмет, цел, задачи, материал, методи, обхват (5 стр.); резултати и обсъждане (140 стр.); изводи и препоръки (6 стр.); приноси (2 стр.).

Библиографията включва 216 литературни източника, от които 71 на кирилица и 145 на латиница. (44% от последните 10 години; 69% от последните 15 години) Библиографията е актуална и обхваща съвременни източници по темата.

Изложението е логически последователно, стилистично издържано, на правилен и разбираем български език. Обемът и структурата на дисертационния труд съответстват на изискванията на ПРАС на МУ – Варна (чл.42).

2. Актуалност на темата

Дисертационният труд е посветен на проблемен и нерешен въпрос на съдебната медицина – посмъртната диагностика на хипотермията като състояние и причина за смърт.

Сложността на съдебномедицинската експертиза при съмнение за смърт от преохлаждане произтича от необходимостта от комплексно и мултидисциплинарно изследване, както от страна на причинния фактор, така и на трупа, с приложение на различни методи и средства в различни етапи на процеса на експертизата. Дори и при приложение на комплексен подход, понякога получените данни не позволяват категоричност на заключението, което налага обсъждане на условни и вероятни причини за смърт.

Търсенето на нови диагностични методи води до затрудняване и оскъпяване на съдебномедицинската експертиза, но понастоящем напредъкът по отношение на тематиката за смърт от преохлаждане не е достатъчен. Повечето от провежданите изследвания са фрагментирани, насочени към тестване с определени диагностични способности, таргетиращи съответни органи и хистопатологичните им промени. В този смисъл,

изследването на д-р Костадинов е актуално, навременно и новаторско, тъй като поставя на фокус съдебномедицинската експертиза в нейната цялост, интергирайки в единна „теоретична концепция“ (както той сам посочва) методика и алгоритъм на изследване, семиотика, диагностични критерии, формулировка на съдебномедицинската диагноза с крайна цел – практическа оптимизация на възможностите на експертизата, повишаване на качеството и съпоставимост на заключенията.

Литературният обзор заема приблизително една пета от общия обем. Структуриран е добре, в аналитичен стил и показва задълбочено познаване на проблематиката по темата от дисертанта. Забележителни и интересно поднесени са подробната историческа справка по отношение на смърт от хипотермия, хронологичното описание на разнообразни белези на смърт от преохлаждане от различни автори, както и всестраниното представяне на проблемите на експертизата в ежедневната практика.

Пунктуално са дефинирани проблеми и са изведени основанията за проучването, произтичащи както от предизвикателствата на самата експертиза, така и от актуалното състояние на информационната обезпеченост по темата в страната.

3. Цели и задачи

Целите на проучването са логично структурирани като следствие на основанията, посочени в края на литературния обзор, формулирани са ясно и са реалистични: да се установят основните рискови фактори на фаталната хипотермия у нас; да се оптимизира съдебномедицинската експертиза с помощта на изработване на протокол за изследване, съобразен с актуалните възможности.

Целите и съответстващите им шест поставени задачи представят дисертационният труд като цялостно, изчерпателно научно изследване, касаещо проблематиката на съдебномедицинската експертиза на труп при съмнение за смърт от преохлаждане.

Наред с обичайните задачи, като изследване на епидемиологичните характеристики на общата студова травма и диагностичните признаци за послесмъртна диагностика на хипотермията, д-р Костадинов е изследвал и практическото поведение на експерти, диагностичните им критерии, формулировката на диагнозата и разбирането на танатогенезата при тази нозологична единица, което безспорно е селектиран подход, адекватно насочен към постигане на поставената цел.

4. Материал и методи

Проучени са архивни писмени документи и хистологични препарати за случаите на смърт с хипотермия за шестгодишен период (2011-2016 г.) на четири отделения по съдебна медицина от Централна северна България (на Плевенска, Ловешка, Габровска и Великотърновска област). Броят на проучените случаи (129) е достатъчен за набелязаните цели и поставените задачи.

За анализ на данните от медицински документи са проучени и официални данни относно природо-климатични, демографски и социално-икономически характеристики на обхванатите райони.

Използваните методи за събиране и обработка на информацията са съответни на информационните източници и поставените задачи (въпросник за проучване на документи; светлинна микроскопия на хистологични препарати; класически статистически методи за анализ на данни – вариационен, табличен и графичен анализ, честотни разпределения, абсолютни числа). Използваното оборудване е актуално и осигуряващо необходимото качество и надеждност (Компютърна система и софтуер – Microsoft Office 2010, SPSS v.24.0; Система за микроскопско изследване и документиране – LEICA ICC50 HD, софтуер: LAS EZ, version: 3.4.0).

5. Резултати и изводи от собственото проучване

Д-р Сергей Костадинов методично е изпълнил всички поставени задачи. Резултатите са представени компресирано, в системен, добре онагледяващ табличен и графичен дизайн и фотоснимки. Получените данни са анализирани и непосредствено обсъдени, а изводите се подкрепят от резултатите на логично следващи задачи и техните резултати, от което личи умението на докторанта да състави дизайн на проучването, да подбере адекватни методи, да анализира данни и да прави обобщения.

В подробности са изследвани: рисковите фактори на общата студова травма и причините за установените различия по области в смъртността от преохлаждане; практикуваната методика на съдебномедицинско изследване и нейните слабости; диагностичните признаци и критерии за посмъртна диагностика на хипотермията и на причината за смъртта при обща студова травма; формулировката на диагнозата в заключенията и съответствието ѝ с изискванията на МКБ 10; разбирането на съдебните медици за танатогенезата на хипотермията, като съществен критерий за избор на причината за смъртта.

Добре са визуализирани и синтезирани данните в и информацията, представена в табличен вид за диагностичните признаци (по трета задача – таблица 14), както и предложените решения за оптимизация на експертизата (по шеста задача), обединени в практически наръчник – протокол на СМЕ при съмнение за смърт от преохлаждане (приложение №6).

Последователното разработване на отделните задачи е постигнало набелязаните цели. Докторантът проучва задълбочено всички аспекти на съдебномедицинската експертиза, идентифицира предизвикателства в процеса и предлага ефективни решения за преодоляването им.

6. Приноси

Резултатите на дисертационният труд и изведените от тях изводи предоставят надеждни доказателства и са солидна научна основа за

формулираните от дисертанта и конкретно адресирани препоръки за ограничаване на смъртността от обща студова травма; уеднаквяване на колаборацията между ангажираните институции по мъртвопроверителство, установяване и удостоверяване на причината за смъртта; за оптимизация на съдебномедицинската експертиза при съмнение за смърт от преохладане.

Общо, резултатите на дисертационния труд имат несъмнен приносен характер и са както теоретично-познавателни, така и приложни. Докторантът адресира и препоръки към институции като ПРБ, МВР, МЗ, НЗОК, РЗИ и др. Приемам приносите, посочени от д-р Костадинов по начина на тяхното представяне.

Забележки: Микрофотографиите на хистологичните препарати са обозначени единствено като вид орган, а не като хистопатологична находка. В увеличението следва да уточни, че е посочено само това на обектива. Горепосочените забележки са минимални не омаловажават стойността на дисертационния труд.

IV. Научна продукция във връзка с дисертационния труд

Научната продукция във връзка с дисертационния труд отговаря на нормативните изисквания за придобиване на ОНС „Доктор“ и включва общо четири заглавия, реализирани като:

- четири пълнотекстови публикации на английски език в международно списание (Ежемесячный научный журнал на ЕСУ /Евразийский союз ученых/, ISSN 2411-6467)
- две съобщения на научен форум у нас (1-ви конгрес на БДСМ).

Считам, че резултатите от проучването предоставят богат материал от данни по темата и препоръчвам на дисертанта популяризирането им чрез допълнителни публикации, доклади и съобщения в разширен кръг от научни издания и форуми.

V. Автореферат

Авторефератът е съобразен с изискванията на МУ – Варна и е репрезентативен за същността на дисертационния труд. В обем от 66 страници, онагледен с 5 таблици, 41 фигури и 48 фотоснимки отразява вярно структурата и съдържанието на дисертационния труд. Основните му акценти са представени в резюме от 2 страници на английски език.

VI. Заключение

Като обобщена оценка считам, че дисертационният труд на д-р Сергей Костадинов е актуално, задълбочено, цялостно изследване, предлагащо възможности за практически решения по отношение и на други нозологични единици, приоритет на съдебната медицина.

На база на личен опит и като следствие на научната разработка докторантът идентифицира някои слабости при практикуването на тази медицинска специалност в България и предлага начини за преодоляването им.

Богатата информация и анализът, съдържащи се в дисертацията, са с оригинален теоретичен и приложен принос.

Дисертационният труд напълно покрива изискванията на Правилника за развитието на академичния състав на МУ – Варна за придобиване на образователната и научна степен „Доктор”.

Убедено препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на д-р Сергей Костадинов ОНС „Доктор“ по медицина.

Дата:06.08.2018

Подпис:

(проф. д-р. С. Поповска, дмн)